

EM 2026/249-1

12. Oktober 2026

Aqqalu C. Jerimiassen

Atassut

Forslag til inatsisartutbeslutning om Grønlands indgåelse af aftale mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplerung af overenskomst af 27. april 1951 i henhold til Den Nordatlantiske Traktat mellem Kongeriget Danmarks regering og Amerikas Forenede Staters regering om forsvaret af Grønland (1951-forsvarsaftalen) med senere relevante tillægsaftaler relateret hertil.

(Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Råstoffer)

Kære Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, jeres embedsværk, formanden for Naalakkersuisut og embedsværket i formandskabet for Naalakkersuisut.

Fra Atassuts side er det første, vi gerne vil sige:

TAK!

Det har været et historisk og meget omfattende arbejde – en stor forhandling med en af verdens mægtigste nationer, præget af mange udfordringer og kampe hele vejen frem til afslutningen.

De ni måneder, der er gået, har til tider føltes meget lange og har ofte føltes, som om målet ikke kom nærmere.

Men sådan blev det ikke. Vi er nået frem til i dag med det mål, der blev arbejdet seriøst for, og vi kan nu se og konstatere, at arbejdet har båret frugt og ført til et betydningsfuldt resultat.

Det pres, Grønland har været udsat for, har bestemt ikke været uden betydning. I en periode, hvor Grønland har været under pres, har vores land på mange måder været udsat for en behandling, der har ramt os hårdt.

Mange nætter med usikkerhed og bekymring for, hvad morgendagen ville bringe. Forældre, der har været bekymrede for deres børn, og børn, der har været bange for, hvad der kunne ske. Til tider har det været, som om vi forsøgte at vågne fra et mareridt med mørke farver, som var svært at vågne fra. Og det er noget, vi ikke bare har oplevet i dag, men gennem en længere periode.

Forsvarsaftalen indeholder rigtig mange gode ting, og selvfølgelig vil man altid kunne sige, at noget kunne være endnu bedre, og at noget bør være bedre.

MEN!

Der er noget, vi skal huske:

Dette er en aftale med en af verdens mægtigste nationer.

Aftalen er blevet til på et tidspunkt, hvor lederen af verdens mægtigste nation har optrådt truende. Den er blevet forhandlet under en periode, hvor USA's præsident ikke bare én gang, men gentagne gange har optrådt på en måde, der har indeholdt trusler.

Alligevel har vi desværre set, hvordan nogle folkevalgte har forsøgt at påvirke debatten kraftigt ved at påstå, at der ikke har været noget pres – at vi angiveligt ikke har været under pres.

Det giver ikke meget plads til andre måder at se situationen på. Det kan næsten sammenlignes med at gå ind i en grotte og holde sig for øjnene og dermed foregive ikke at se, hvad der foregår, lade som om man ikke forstår situationen og samtidig præsentere et billede udadtil, som ikke stemmer overens med virkeligheden.

Det er forbløffende, at man ikke synes at have lært af verdenshistorien, hvor omfattende benægtelse af virkeligheden i stedet for at forholde sig til det, der foregår, har ført til mørke kapitler i vores historie. At handle på den måde ud fra egne interesser, selv når det hævdes at være til forsvar for vores land og vores befolkning.

Måske er det i virkeligheden mere et spørgsmål om at forsvare sig selv.

Når vi ser på forsvarsområdet og den videre udvikling, er det glædeligt, at den tidligere næsten ubenyttede lufthavn i Narsarsuaq igen kan få en mere aktiv rolle, som kan få betydning for udviklingen i Sydgrønland. Det er en vigtig gevinst, at dette er blevet sikret gennem aftalen.

Det er også en stor gevinst, at der er sikret en prioritering af grønlandske virksomheder, når der skal indgås aftaler om levering af serviceydelser fra Grønland.

USA er vores ven. Men det betyder ikke, at vi forventer, at vores ven altid vil være venlig.

For en ven kan ikke være en, der pludselig får lyst til at tage et land og samtidig bliver ivrig efter at gøre det klar til salg.

Ønsket om at erhverve sig områder efter Anden Verdenskrig – og også tidligere eksempler på sådanne ønsker – kan i vores historie være stærke påmindelser om, at selvom vi bruger ordet venner, betyder det ikke nødvendigvis, at vores venner altid kun handler som venner.

Når vi derfor ser på de aftaler, der har eksisteret gennem mange år, kan vi naturligvis glæde os over denne aftale i dag. Men det betyder ikke, at vi dermed skal forvente, at den samme situation vil fortsætte uændret i 50 år, og at alt fremover automatisk vil være præget af grønne træer og solskin.

Vi har historisk set haft aftaler mellem Grønland og USA, som har fungeret godt, og hvor et tæt forhold har ført til gode resultater. Men det, vi ikke er vant til, er, at vores ven optræder truende – selv om nogle medlemmer her i salen måske ikke anerkender det.

Derfor vil jeg stærkt anbefale, at vi fremover sørger for, at sådanne aftaler bliver evalueret med faste mellemrum, eksempelvis hvert femte år.

Vi er nødt til at forholde os til den verden, vi lever i. Vi kan ikke vælge Putin som vores ven. Vi kan ikke vælge Xi Jinping som vores ven. Vi er nødt til at vælge NATO, og det er svært at komme uden om USA.

I de kommende år er det nødvendigt, at vi arbejder på at reparere og styrke de broer, der næsten er blevet ødelagt mellem os og vores venner. Vi har brug for USA som handelspartner, ligesom vi også har brug for EU.

Vi skal igen have kræfter til at fokusere mere på handelsrelationerne og de handelsaftaler, der kan styrke samarbejdet med landene i Nordamerika og samtidig med landene i den vestlige del af Europa.

Det får vi nu mulighed for at arbejde videre med gennem underskrivelsen af aftalen med POTUS Trump.

Selvom situationen ikke er blevet fuldstændig løst, og selvom vi ikke kan vende tilbage til, hvordan tingene var før, er alt heller ikke sort.

Men alt er heller ikke lyst og problemfrit.

Vi skal holde op med blot at stirre ned i vores nuværende situation. Vi skal videre.

Den urolige situation i verden bliver ikke mindre alvorlig. Vi skal stå ved det valg, vi nu er ved at bekræfte, men det betyder ikke, at alt derefter løser sig af sig selv.

Vi må kræve af vores Naalakkersuisut, at der i vores videre politiske arbejde bliver taget nye skridt, og at vi får klarlagt, hvilke nye muligheder der skal arbejdes videre med.

Krigen i Europa fortsætter. Der er fortsat krige i Mellemøsten. Vi har alle set, hvordan det påvirker de stigende leveomkostninger verden over. Det bliver ikke billigere at leve i Grønland. Stigende priser fra den ene dag til den anden er blevet noget, vi næsten er blevet vant til, og det medfører en lang række andre konsekvenser.

Derfor skal vi udnytte de muligheder, som denne aftale giver os. Vi skal have et fuldt overblik over, hvilke muligheder der findes, og hvordan de kan skabe økonomiske gevinster for Grønland.

Hvis USA begynder at udvide sin militære tilstedeværelse i Grønland, skal vi uden tøven sikre, at grønlandske virksomheder bliver rustet til at kunne deltage. Vi skal ikke være tilbageholdende med at støtte dem – eksempelvis gennem Nalik Venture – og vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at få investeringer og penge ind i Grønland.

Pengene skal komme vores samfund til gode.

Benjamin og Sakius skal også have grund til at smile, når de skal have råd til deres Araba kaffe.

Når vi ser på Narsarsuaq og Mestersvig og den militære udbygning dér, skal vi også sørge for at udbygge vores egen arbejdsstyrke ved at bruge vores egne borgere og lokale virksomheder.

Vi ser positivt på aftalen og vil gerne takke Naalakkersuisut for arbejdet.

Med disse bemærkninger fra Atassuts side godkender vi denne del af aftalen.

Tak.